

K076

ЦЕНТРАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА
НАУКОВО-УЧЕБНО-
МЕТОДИЧНОЇ

З М І С Т

Змова Десмоля,
Роман з сучасного
турецького життя. . . Л. Величко

Нариси:

Кривава масакра . . . . . М. М.

І. Ю. Репін як портретист О. С.

Наші досягнення . . . . . А. Зорин

Свічадо України . . . . . Я. Брік

До нового життя . . . В. Шойхет

В Астрахані . . . . . В. Бородкін

Де панували ченці Герасимович

Вірші:

Пісня бродяги . . . . . Білісс Кармен

* * * . . . . . Максим Богданович

Фото-етюди:

Хата в Покотилівці А. Роботков

Над ставком . . . . . С. Еткін

На обкладинці:—учениця де-
нтральної планерної школи
ТДО-Авіо хему—комсомолка
Валя Стояновська

ВСЕСВІТ

№ 43
21-го жовтня
1928 року

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ЗАКОРДОННІ НОВИНИ

К 6170

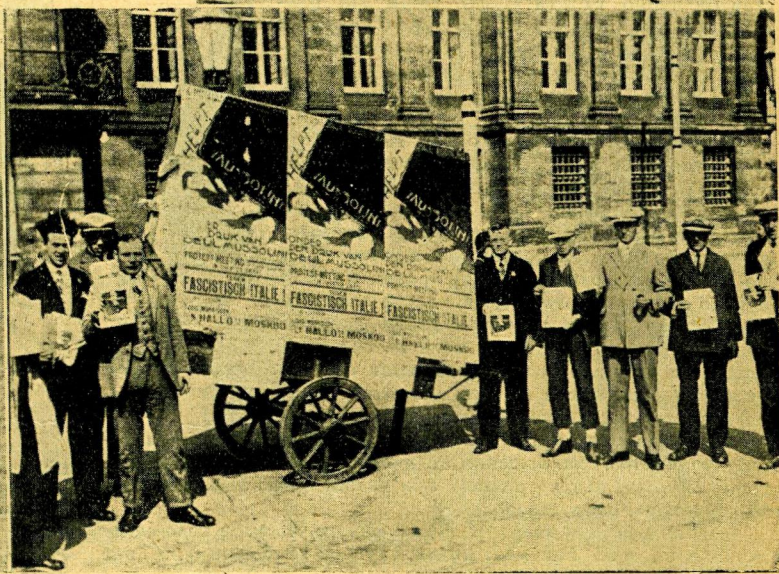
компанія Німецької Компартії проти побудовання панцерника. На
ті—агітація юнгфронту на вулицях Берліну за референдум у справі
будовання панцерника. Праворуч—СРСР на Марсельському ярмаркові.
Ланський павільйон на цьому ярмаркові користується великим успіхом.

На фоті—загальний вигляд радянського павільйону

СУТІЧКА МІЖ КОМУНІСТАМИ Й ФАШИСТАМИ

щодавно в Берліні фашисти організували патріотичну
демонстрацію, влаштувавши перед цим військовий парад
в передмісті Берліну. Звідти вони пішли до центру міста,
біля спортивного палацу сталася кривава сутичка
з комуністами. На фоті—парад фашистів

ДЕМОНСТРАЦІЯ МОДР'у НА ВУЛИЦЯХ АМСТЕРДАМА

Кілька днів тому амстердамська буржуазія була неприємно вражена
несподіваною демонстрацією МОДР'у. На вулицях міста з'явилися
демонстрації з плакатами, прапорами та агітівками. На фоті—плакати
Голандського МОДР'у. Один із написів такий: „Робітничка класа Італії
 гине від сваволі Мусоліні“

ЗМІСЛОВ'Я

Малюнки П. Булаховським

Роман з сучасного турецького
життя Л. Величка

ЧАСТИНА III РОЗДІЛ II ДРУГЕ ЗАВДАННЯ ОСМАН-БЕЯ

Коса і камінь

Осман-бей сказав собі: „Піти до містера Дрюрі і взяти цю жінку“.

Перше він виконав, і це дало йому життя давно вже бажану повноту. Від безнадійно розбитої долі він перейшов до палких надій, до жагучих мрій про помсту, про реванш, про владу.

Робота кипіла в його руках. Десятки „агентів“, снували вже по містах Анатолії, „торговельні“ звязки широко налагоджувалися... Осман-бей що-дня дставав через контору містера Дрюрі десятки листів і телеграм, — з них видно було, як успішно й широко поширюється сітка агентури Десмоля.

За цією напруженою роботою він мало не забув другої частини своєї обітвиці.

Нераз доводилось йому бувати в затишненькій дачі містера Дрюрі в Терапії. Місріс Джесі, як тепер він зник називати Йозефину з „Смарагда“ або „принцесу Вадбольську“, була незмінно привітна, але не більше.

Юзя взяла себе в руки давно. Багато де-чого зважила вона. Цілими годинами обмірковувала, що могло так тісно звязати англійця і турка. Тонким нюхом аванюристски вона відчула, що містер Дрюрі провадить велику гру, і що в цій грі Осман-бей має голю козири. Вона ні на хвилину не повірила вигаданій для неї версії, наче фірмі Десмоля бажано мати представника саме в особі полковника Осман-бея. Тут пахло чимсь іншим. Осман-бей тепер — ніщо. Колись він належав до тих людей, кого шукав і ким цікавився її вчитель життя, незабутній петроградський муд. ець Пантофель. Юзя д, мала, гадала й шукала правли. Коли тепер Осман не має ніякого значіння, то навіщо ж містер Дрюрі витрачає на нього гроші? Вона вже встигла так добре пізнати свого флегматичного покровителя, щоб розуміти, що містер Дрюрі не став би дурно кидати гроші. Коли він платить Османові такі гроші, що турок працює з ним, — а цілком зрозуміла р.ч, що така людина, як цей бей, може працювати тільки за великі гроші, — то виходить, що і ціль чогось варта. Але яка то ціль?

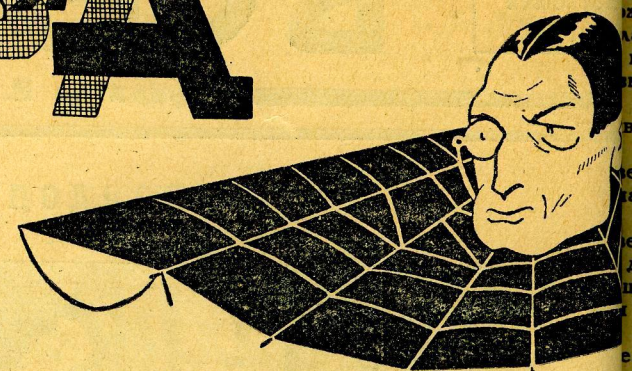
Проте, одного чудового дня Юзя випадково зіткнулася з обставинами, що дуже збентежили її, з обставинами, що стали поперек на стежках її міркувань. Вона ніколи майже не бувала на вулиці Войвода, в конторі Десмоля, що її свого часу так поклавився в дкрити містер Дрюрі. Без окремого запрошення не слід їй було з'являтися там, це вона роз, міла без слів. Містер Дрюрі не бачив навіть потреби говорити їй про це. Вона мала не аби-який досвід. Це був не Петроград, де вона нераз заїздила в контору Пантофеля й, коли назустріч їй прожогом кидався крашений бакенбардист, щоб схилити над її ручкою малиновий ніс у синіх жилках, прогорілий предводитель дворянства, запрошений великим підрядником на фантастичну посаду „для догучення“ при голові правління, недбало, ніби мимохіть, запичувала:

— Пантофель у конторі? Нема? Нічого. Скажіть головному скарбникові, щоб він мені видав п'ятьсот карбованців. У нас сьогодні обід.

П'ятьсот карбованців — це була та сума, що її з розпорядження влячного і через те великодушного Пантофеля Юзефа Станиславівна мала право брати коли завгодно з каси головної контори, а в тім, не частіше, як раз на тиждень.

Тут було не те. Дрюрі раз уже використав її для своїх справ, але не пояснив для якої ціли. Між тією частиною його життя, що до участі в ній він її запросив, і рештою він поставив глухий мур. За тим муром була й контора.

Але вже двичи містер Дрюрі дзвонив до неї й просив заїхати за ним у контору, щоб звідти поїхати на обід до міста. Так вона потрапила в контору й у цей день, коли вона

проходила через першу кімнату, коло каси стояв Осман, що не завважив її. Вона йшла помалу. До її слуху ді як скарбник відрахував йому плату за місяць, вказавши те за який йому б, ло сплачено, і цифру.

Цифра була неспод вано мала. Всього п'ятьсот лір. Дрюрі не заради грошей?!. П'ятьсот лір для нього не Юзя знала, що великих грошей у Османа не водиться, він має у своєму розпорядженні гроші свого батька, ст Шефкета, що живе відлюдком і віддає все синові. Коли працює не заради грошей, тоді яка у нього ціль? А ко ради грошей, то, виходить, містер Дрюрі затаює від ко справжню цифру Османової винагороди. Так чи с'як, за стає ще трудніша, починає ще дужче драгувати.

Юзя зважила, що проста гра з Османом-бейом обійтись занадто дорого. Містер Дрюрі, коли визнає, що потрібне, ні на хвилину не задумується, так само покине її, як легко запросив мешкати з ним. Рівночасно т, вала вона себе, чи так воно справді містер Дрюрі став її, щоб притягти Османа. А коли вона буде пот навіть конче потрібна, щоб затримати Османа?

Вона боролася з жагучою цікавістю, з жадобою не в пригоди, гострої й небезпечної, що могла б, вона це відк виникнути в її житті, коли б між нею і цим турком...

І вона зважилась.

... Може Осман-бей так і не згадав би за скороминучий порив до тієї жінки, коли б вона зробила першого кроку. А вона його з

в той день, коли містер Дрюрі неспод вилетів до Лондона, а Осман-бей зали як єдиний директор константинопільської тори компанії Десмоля. Вона знала про напередодні. Осман обідав у них і вона вила ухом дві-три слов, з його ділової р перед об дом з містером Дрюрі.

Вранці вона просиділа перед двер довше, ніж звичайно, і не менше як години, зморщивши своє звичайно гладко розгладжувала і розкатувала гумовою к зморщку, — чи то вона з'явилася дійсно під правм оком, чи може так тільки зда їй. Весела, в'юнка, блискуча, чеп морської свіжістю й ароматами те ського саду приїхала вона на сув лову вулицю Войвода.

Осман-бей нічим не зрадив сво вовання сприводу її появи в конто зачиняючи дверей від кабінету Дрюрі, де він працював підчас його

сутності, він посадив її в шкряне крісло і мовчки, з запитанням в очах, став перед нею.

— Ви гадаєте, що я приїхала сюди в якійсь Аж ніяк. Мені тут нічого ніяк не треба. Я просто зану дома. Хотілося кого небудь побачити. І увяїть собі, я вдача... Позвопила туди, сюди — нікого нема. Всі кудись лися. А в тім, тепер робочий час. У вас дуже пильна р Я вам дуже перебиваю?

Осман-бей усміхнувся й відчув ту саму полегкість, п прохолодний вітрець у літню спеку свіжим струмком о його одноманітне життя в той день, коли він йшов з великою «улицею П.ри з крамниці Бекера.

— Знаєте, що? — сказав він їй, відчувши в собі спокійну впевненість чоловіка, що звик розуміти й жінку тоді, коли вона хоче бути зловленою. — Тут вам не веселіше. Ці стіни, ця обстановка, ці крісла... Я зв

«Годні дуже скоро. Ви маєте які небудь справи в місті? Чи треба де-що купити? Через годину я можу бути на латиському мості. Я чекатиму вас, скільки ви схочете. Коли вам завгодно, ми поїдемо кататися на катері, а потім пообі-їмо в Терапії у Токатліяна.

Юзя ясним оком з усміщечкою глянула йому в очі і, відкинувши свою смілу золотисту голівку, сказала:

— Мені це завгодно. Навіть дуже завгодно. Вам недовго
чекаати. Я вельми акуратна... Коли хочу,—додала
з низькою ноткою, майже пошепки...

...Чекати Осман-бевві, справді, майже не довелося. Не довелось б зовсім, коли б він не прийшов на Гаагський міст десять хвилин раніш, ніж було умовлено. Йому самому стало трохи весело, коли він глянув на годинник: на десять хвилин раніше від призначеного терміну.

— Виходить, я квапився, хоч і сам цього не примітив.

І він спинився на початку моста—там, де поперек тротуарів стоять побірці, що збирають плату за перехід через міст, вибравькуючи мідяними грішми в великих бляшаних чашках.

Він гуляв і думки його літали якимось легко, закрашеним
чуттям буйного життя.

Містер Дрюрі... Він раптом розсміявся. А чим містер Дрюрі гірший або гірший за сіньюора Бартоломі або...

Пам'ять йому підказала низку більше або менше близько до них йому людей, що їхні жінки промайнули в його житті. Чужого й люб'язного жіночого друга.

... Підчас одной з таких прогулок по Босфору побачив їх підписний Бартологі з палуби одного з „Шіркетів“*), борознами ріжуть хвилі Золотого Рога.

Вечір скінчився не цілком так, як сподівався Осман-бей. Він не увійшов того вечора в життя містрис Джесі так, як йому. Але містрис Джесі з того вечора увійшла в його життя.

І перед Османом-беем виринула знову друга частина його

— Взяти цю жінку.

„І я теж“...

Юзя не відмовляла Осман-бевей бачитися. Але побачення коротенькі—містер Дрюрі вже вернувся—і в такій обстановці, де крім легкої на людях розмови й поглядів нічого іншого не було ні доступного, ні можливого. Ці зустрічі мусили відбуватися в тверді рямці розпису життя, раз назавжди встановленого містером Дрюрі. Коли він був у конторі, Юзя виїжджала до міста—в її розпорядженні був автомобіль—і ходила в театральних драмниціях. Осман-бей, завдяки особливому характерові своєї службової обов'язків, був не зв'язаний з конторою. Скоріше навпаки. Містер Дрюрі ніколи не домагався, щоб його особистий співдиректор постійно був у конторі, але навіть одразу якось серйозно сказав Осман-бевей:

— Ви не сидіть тут. Цього
м не треба. Можете приїз-
ти, коли вам треба. Для нас
це має значіння, щоб люде
знали, що ви більше працюєте
конторою, ніж у конторі.
Можна може стати в пригоді.
То в крамниці, то в кав'ярні
як-бей "випадково" зустрі-
ти з містріс Джесі. Поси-
люю з півгодинки за сто-

або побалакають кілька хвилин перед прилавком — все, чого йому було потрібно, він купував. Осман-бей по-далася, що Юзю це цілком задовільняло. Осман-бей по-а почувати себе роздратованим.

колі англієць поїхав до Смирни, він нехтуючи тим, що доброго розплескати може прислуга, поїхав просто до мі. Двері в будинкові були відчинені, як це водиться в усіх турецьких і грецьких літніх будинках. Він увійшов застав Юзю в нижній залі на самоті.

Так називають пароплави компанії Шіркет, що підтримують зв'язок між європейською та азійською частинами Євразії.

Вона підвелася і вийшла йому назустріч, не ховаючи радісно-переможного блиску свого обличчя.

— Я знала, що ви прийдете. Знала, що ви хочете зі мною говорити. Знаю, що ви мені скажете. Ось я перед вами.. Дома нікого нема. Я відпустила всю прислугу. Задоволені?

Багряний рум'янець розлився на блідому обличчі Османбея. Він мовчки підійшов до Юзі й простяг руки...

Вона піднесла руку й похитала головою.

— Потерпіть. Не так зразу. Не будьте занадто здогадливі. Я вам сказала: я знаю, чого ви хочете й сподіваетесь від мене. Осман-бей, я вам просто скажу: я згодна. Але ви не знаєте, чого я хочу від вас. Я згодна, але з одною умовою. Тепер питаєте ви.

Осман-бей схопив її за руку й, важко дихаючи, сказав:

— Кажіть.

Юзя потягнула його на диван, сіла поруч нього, близько-близько, притулилася до нього і раптом, закинувши обидві руки йому на шию, притягнула його голову до себе.

— Я хочу знати...—пошепки сказала вона.—Я хочу знати, знати, все знати. Чувш? Скажеш?

Осман-бей відсахнувся від неї. Але вона не відпустила його і, своїми вохкими очима глянувши йому в вічі, сказала:

— Ты скажешь...

... Не зразу, не все, а слово за словом Юзя випитала всю правду. Вона розказала Осман-бевві фантастичну поему свого великого колись минулого, споріднила його з собою, намацала його зневажисть, його жаждобу помети і... капітала.

І — дивна річ. Не Осман-бей, а містер Дрюрі, грубий, флегматичний англієць схвилював серце дочки орловського поліцейського майстра, серце мадам Пантофель, „баронеси Мантейфель“ і „княгині Вадбольської“.

Маленький, проворненький павучок—Юзя відчула в містері Дрюрі хижака тієї ж самої породи, але великого, могутнього, розумного, хитрого. Містер Дрюрі здавався їй тепер великим павуком-хрещатником, що терпеливо плете свою величезну сітку, де може заплутатися не тільки муха, а й шершень.

Осман-бей, це—муха, мізерна муха, жалюгідна муха. Він уже не наказував, він благав.

... А в Юзі загорілася вже нова пристрасть.

— І я теж... Я теж хочу і буду брати участь у цій грі.

РОЗДІЛ III

Павук і муха

Містер Дрюрі не вернувся до Константинополя так хутко, як обіцяв. Зі Смирни він зробив невеличку мандрівку глибше в країну в супроводі сінйора Бартолоті. Навідалися вони до Бруси,

де турецькі друзі сіньйора Бартолоті зазнайомили містера Дрюрі з шейхом, спадковцем релігійного ордену Накішбенді, меланхолічною людиною, що проживав у старинному й багатому теккові серед приписаних статутам секти філософських міркувань, поетичних екстаз і музики, не цураючись прада і милошів в біжних жінок. Зазнайомився в Нурі містер Дрюрі й з місцевим депутатом, відомим „незалежним“ генералом Іхсанпашею, що проповідував іслам, як основу державности, і фунт стерлінгів, як основу суспільности. Зав'язав містер Дрюрі ще чимало корисних знайомств в Ескі-Ше'рі, в Конії, а ще більше в Ангорі. Сіньйор Бартолоті зазнайомив його з турецькими діячами, всюди рекомендував

його, як майбутнього єдиного наслідника знаменитої англійської фірми „Дрюрі, Дрюрі і Вількокс“, що нині розважає себе комерційними справами власним коштом і на власний ризик.

— Містер Дрюрі взяв на себе директорат компанії Десмоль на Близькому Сході. Компанія дуже солідна. Але ім'я містера Дрюрі дає їй більше кредиту, ніж усі її баланси. Я банкір і знаю, що кажу. Я вам раджу, друзі мої,—говорив він своїм турецьким знайомим,—поставтесь уважно до цієї людини. Він так само, як і я, далекий від тієї політики, що її звикли називати імперіялістичною. Він вважає, що справи, торговельні справи—це найкраща політика. Він щирий друг нової Туреччини і прихильник розв'язання всіх спірних питань між нею та Англією. Я скажу вам секретно: містер Дрюрі переконаний, що

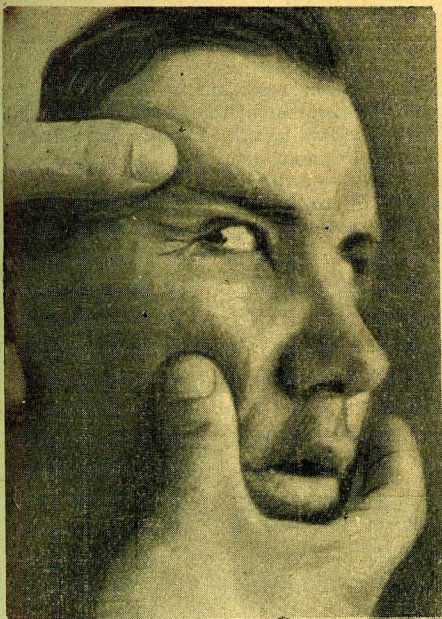

КРІВАВА МАСАКРА

ВІДОМО, Чехословаччина нещодавно святкувала 10-ту річницю свого існування. Але навіть у такий високоврохідний день не пощастило уникнути прикрих для чеської буржуазії, випадків". Саме в дні, коли святкували 10-річчя існування чехословацької республіки, на землях Закарпатської України сталася подія, що кинула сумну тінь на характер всієї політичної системи, що її запровадила чеська буржуазія в цій країні. Власне, саме такий хронологічний збіг (10 річниця ЧСР

масакра на Закарпатській Україні) набирає свого символічного значіння. Що ж трапилось українських землі під Чехами в ці важливі дні? Про це досить переконливо розповідає парламентський уряд в дні 13 вересня р. Комуністичний посол з Закарпатської України О. Гатіго з трибуни чеського парламенту простими словами намалював ясну картину злочинів чеської імперії та закарпатського куркульства (т. зв. «арів») над активними селянами Бороняви. Чому це на це село були наскоки колонізатори жандарів, це само собою зрозуміло, коли

Катований селянин Тимко Олександр

на увагу, що 80% всієї людності Бороняви голосує за комуністичну партію та активно виступає проти куркульської партії (аграрів). Факт цієї розправи над мирним населенням остільки збуджує обурення по всіх усядах Закарпатської України, що годі його замовчувати. За ініціативою комфракції парламенту почалося слідство, попередні дані якого стверджують деякі деталі цього брутального наскоку. Підготовка до цього наскоку тривала цілий тиждень. Мешканці села Бороняви Іван Будович свідчить, що ще тиждень

до цієї масакри він чув на подвір'ї поліційного комісаріату в Хусті, як два члени куркульських організацій (він подає навіть їхні прізвища) радилися про те, щоби просити поліцію «в румунський спосіб» дати якусь раду з боронявськими комуністами. Хустська державна поліція на цю думку куркулів охоче пристала і в суботу ввечері, 8-го вересня, 18 поліцаїв у цивільному одязі сіли до автобусу й вирушили на Бороняву. Розуміється, подалися до Бороняви не з порожніми руками, а з гумовими палицями та дротяними арапниками. Оця то кумпанійка й учинила справді таки «в румунський спосіб» масакру над селянською біднотою с. Бороняви: 34 «вільних громадян» Чехословацької Республіки було побито до крові. Між побитими були не тільки чоловіки й дорослі, а навіть троє дітей й одна жінка. Побитих спершу закували в кайдани, потім знущалися, били дротяними нагаями і об 11 годині ночі підпустили, не склавши жодного протоколу. Всі обставини говорили, що справа йшла хіба що про помсту, розправу, а не про якусь там слідство в «злочині».

Варто навести хоча б коротенький малюночок, як то проводили тую еказецію жандарі й куркулі. Беремо з тієї ж парламентської промови комуністичного посла Гатіго. От наскок на хату члена т. зв. громадського заступництва м. Хуста Михайла Бабця. Він ввечері сидів за родинною вечерею, — аж раптом до хати вдираються поліцаї. Запитують, хто він, — а довідавшись, починають бити, приказуючи: «Сакра, праці честь!» Далі, пов'язавши, починають бити ще лютіше. Б'ють також і дружину Бабця, що намагалася вступитися за чоловіка. Розревлася дитина, — вибили й її. Б'ючи дружину, приказували: «Ти, к..., теж комуністка, діти твої також комуністи, ми всіх вас виріжемо». Один з поліцаїв кинувся був навіть душити дитину, що на той час як раз з остраху почала плакати. А от розправа з Юриком Юратом. Його завели до хати Бабця, побити добре, а після відвели до церкви, наказали йому разом з Бабцем сісти на вузьку дошку і при кожному вдарі примушували його (разом з іншими 8 жертвами) кричати: «Праці честь!». Самі ж поліцаї вигукували: «Винищимо всіх комуністів та їхніх дітей!». Дмитру Федорцяну завдають 35 тяжких контузій вда-

М. М.

«Вільні» громадяне Чехословаччини після катування їх жандарями

Жінка Михайла Бабця з дитиною

Блісс Кармен

ПІСНЯ БРОДЯГИ

У собі ховає осінь ніби рідне щось мені
Млосний дотик, тьмяний натяк вдалені;
І мов серце забренило нині римою,
Що із жовтим, пурпуровим, з малиновим ритм дотримує.
Червіль яворів збентежить мене може, мов кличі,
Що гукають подорожні сурмачі.

І тремтить мій дух самотній од бажань
Бачить айстри, що сховали мерзлим димом скельну
Щось є в Жовтні, що бурунами циганську кров
Встань і йди, пручатись бо дарма,
Коли з кожного пагорку багаття
На ім'я він кличе, кличе всіх мандрівців без пуття

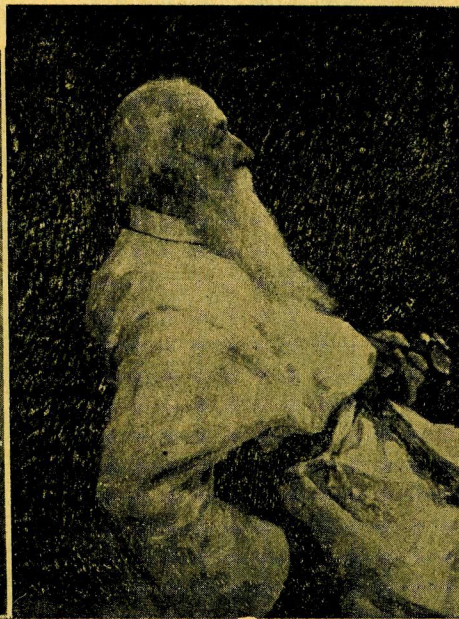
З англійської переклав І. Ю. Ку

Блісс Кармен—один з найвизначніших сучасних англо-канадських поетів старшої генерації. Народився 1861 року в місті Фредериктоні (провінція Нью-Бронзвік), освіту дістав по університетах Канади, Англії, та Сполучених Штатів. Перша книжка віршів Кармена вийшла 1893 року в Сполучених Штатах; називалась вона — „Відплив на Гран-Пре“. Американська поезія перебувала тоді в добі занепаду, в ній панував нудний неокласицизм з нахилом до моралізування. Легкість, невимушеність і формальна досконалість віршів Кармена і його захоплене, мало не паганське сприймання природи—забезпечили успіх першої книжки. У спілці з іншим молодим поетом, Річардом Гувей, Кармен намагався викликати „революцію“ в американській поезії, виступивши в трьох збірках проти жаскорудлої обмеженості й реакційності „класів“. Значного руху молодим поетам не пощастило викликати, але популярності вони набули не абиякої. Після цього на Блісс Кармена звернули увагу на його батьківщині, в Канаді, й навіть нагородили його почесним званням „лауреата поезії“.

І. Ю. РЕПІН

Портрет Любицької, написаний 1877 р.

Портрет В. В. Стасова,—написаний 1905 р.

ЯК ПОРТРЕТИСТ

Портрет Щепкіної-Куперник, написаний 1914 р.

Ілля Юхимович Рєпін—один з найбільших наших малярів XIX-го століття, народився в 1844 році в Чугуїві під Харковом; там він виріс і розпочав свою художню освіту. Перше своє знайомство з рисунням і малюванням він дістав у школі топографів, а пізніше почав вчитися у чугуївського маляра Бунакова, що працював головним чином на ниві церковного малярства. На тій самій ниві розпочав свою роботу молодий Рєпін. Але поруч церковних малюнків він уже тоді почав писати портрети з чугуївських та околичних мешканців. В його спогадах читаємо оповідання про те, як ще дитиною будучи просив він своїх близьких позувати йому вечорами при свічці і як він писав з них портрети, що були дуже подібні до оригіналів. Пізніше він на протязі свого довгого робочого життя дав багато портретів видатних діячів на ниві літературного, музикального, громадського й політичного життя. В художньо-історичному Харківському музеї зберігається три портрети пензля Рєпіна в Чугуїві, коли він після закордонної мандрівки

й довгого перебування в Парижі цілий рік проживав у Чугуїві, відпочиваючи й набираючись вражень з ського життя. Портрет чугуївської мешканки Любицької, написаний у 1877 році, належить до ранніх портретів. На цегляно-червоному тлі постать жінки в чорному намальована м'яко й чітко, виступає дуже ефектно. Портрет, що зображає В. В. Стасова, намальований у 1905 році, свідчить уже про інший підхід художника. Портрет великими мазками, він справляє враження незакінчених деталей.

Те саме бачимо й у третьому портреті письменниці Щепкіної-Куперник, намальованому в 1914 році. Імпресіоністський третій Стасова і Щепкіної дуже відрізняються від своєю технікою і передачею і позначають собою інший етап в творчості Рєпіна. Ці три різночасні портрети можуть уявлення про різні моменти творчості Рєпіна і зазвичай читача з його портретним малюнком.

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

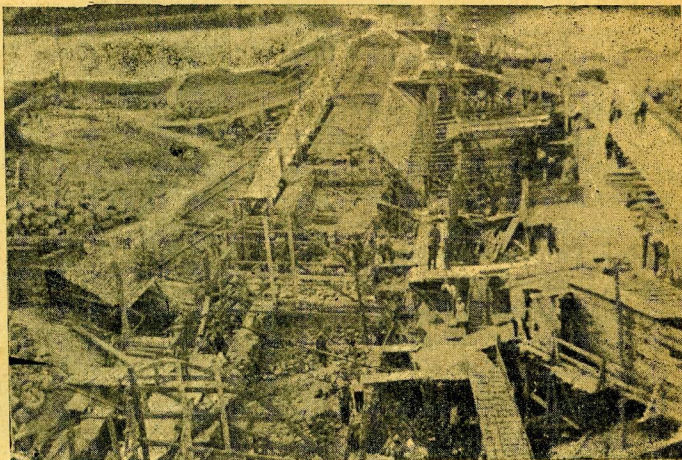
Першотравенська гідроелектрична станція

Нарис і фото А. Зорина

КОЖНИЙ рік приносить нові досягнення на будівничому фронті. Відновлена після імперіялістичної й горожанської війни і збудована на соціалістичних засадах промисловість Радянського Союзу вже давно переросла довоєнний рівень і тепер швидко розвивається. Не в силі спинити цього розвитку тусє кльце ворогів, що охопило з усіх боків молоду республіку робітників і селян, ні агенти капіталу, що тут то там намагаються заподіяти шкоду цьому розвиткові, спинити його наврядки рух вперед.

З стадії відбудови наша промисловість переходить у нову стадію,—стадію будівництва нових фабрик і заводів, стадію індустріалізації технічно відсталої країни. На цьому шляху зустрічається ще багато труднощів, але всіх їх перемагає могутня енергія пролетаріату. І в той час, як капіталістичні держави всю свою увагу звертають у першу чергу на розвиток військової техніки, на удосконалення засобів нищення—в нас іде широким рухом мирна праця на будівничому фронті.

Вже переходить у нас у традицію, що кожні роковини Жовтневої революції ми відзначаємо вкладенням нової цеглинки в соціалістичне будівництво. Навіть найглухіші закутки радянської землі відзначають ці роковини чи відкриттям нової школи, чи придбанням трактора то що. Таким чином свято звикання пролетаріату збільшується ще й святом нової пе-

Загальний вигляд робіт на греблі

в той час, як кіловат-час сучасної теплової електростанції коштує 50 коп.

Через те, що гідроелектрична станція має 4 турбінні камери, в можливість різної варіації електроенергії, при чому 8 коп. коштуватиме кіловат-час при роботі тільки 2-х турбін при роботі ж 3-х турбін він коштуватиме всього 5 коп., а при праці усіх 4-х турбін—3 коп.

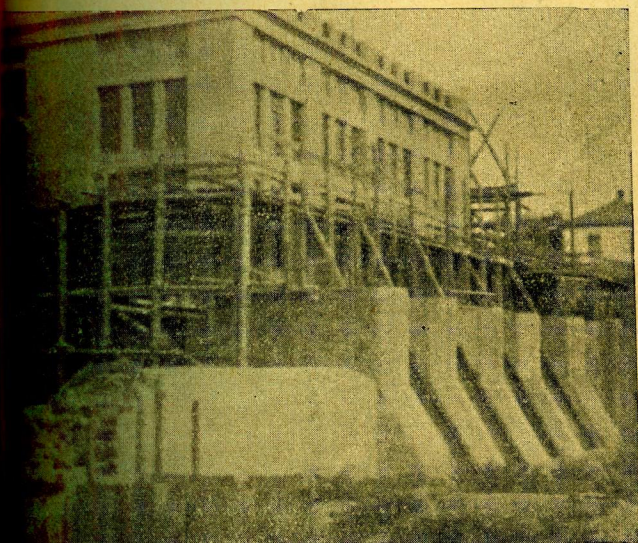
Таке велике здешевлення електроенергії значно допоможе місцевій промисловості позбутися зайвих витрат і здешевити свою продукцію, бо з пуском гідроелектричної станції повинні зачинитися три малі станції, що обслуговують зараз виключно місцеву промисловість та посідають у її витратах велике місце.

Що до селянства околішніх сел, то воно матиме змогу користуватися електроенергією не тільки для освітлення, але і вживати як двигальну силу в своєму господарстві—молотби то-що.

Уже зараз Окрвиконкомом накреслено плана використання електроенергії, з якого видно, що з самого початку гідроелектрична станція працюватиме з потрібним навантаженням.

Незабаром наше господарство на своїй будівничій ділянці збагатиться новим велетнем—Першотравенською гідроелектричною станцією, в яку затрачено 1.821 000 карбованців та через деякий час вона окупить себе, ставши великим чинником дальшого розвитку нашого господарства.

Ця станція—досі найбільша гідроелектрична станція на Україні і такою вона залишається до того часу, доки перша місце не займе новий велетень—Дніпрельстан.

Головний корпус Першотравенської гідроелектричної станції

моги на мирному фронті. Не пасе задніх у цьому й Першотравенщина.

В XI роковини Жовтневої Революції, до числа наших здобутків на будівничому фронті, будуть і Першотравенщина і її долина—гідроелектрична станція, яку буде остаточно закінчено і пущено в рух в перших числах листопада.

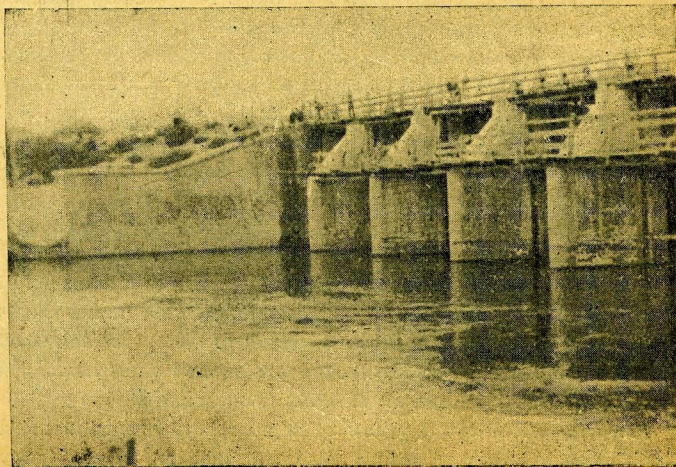
Будується ця гідроелектрична станція в самому місті Першотравенському*) на правому березі Буга.

Слід зазначити, що будівля її було розпочато ще в 1925 році, але за браком коштів Окрвиконком не зміг розвинути як роботи і тільки з весни 1927 року, дякуючи його впертій праці, а особливо бувшого голови Окрвиконкому т. Кириленка С.—справа стала на здорові міцні ноги, наслідки якої відчуваються через півтора місяця.

Це буде поки що перша у нас, на Україні, гідроелектрична станція по своїй міці, устаткуванню, так і дешевині енергії.

Розрахована на 2.000 сил, при 4-х турбінах, вона дасть електроенергію, собівартість кіловат-час якої коштуватиме 8 коп.

*) Місто Першотравенськ складається з трьох бувших містечок, розділених між собою річками Бугом та Синюхою, це—Голта, Огопіль, Ольховінополь. А. З.

Частина греблі з шлюзами

СВІДАДО УКРАЇНИ

Всеукраїнський Соціяльний

Нарис

МИ ЗВИКЛИ уявляти собі музей, як збірку старовинних речей і документів. Що старіша річ, то з більшою увагою і навіть пошаною ставимось до неї. Звичайно, речі старовини, що їх зібрано на наукових підставах і які ілюструють боротьбу за існування, являють собою величезний інтерес.

Але в тому й огріхи багатьох наших музеїв, що деякі

Музей імени Артема

Я. Бріка

Музей комплектує тепер великий матеріал, що дасть уявлення про розвиток державної влади на Україні, про правові норми, побут, класову боротьбу, революційний рух, церкву, державний устрій. Особливе місце посідає в музею розвідка про продукційних можливостях України, показано, як використати у нас і як повинно використовувати джерела енергії,

Вгорі—родовища кам'янобродського лабрадориту й вироби з нього; нижче—„сабочник“ (макет); праворуч—біологічна група лісу (штучна панорама)

їхні збірки нагадують якісь паноптикуми. Експонати лежать мертвими, не пов'язані поміж собою єдиною ідеєю. Хіба не зустрічається чудне поєднання кісток мамута й вигадливої люльки, середньовічних чобіт і олійної картини?

Одинокий поки що в нас Всеукраїнський Соціяльний Музей ім. Артема будується на цілком інших засадах. Всі експонати пов'язані не лише між собою, але мають в центрі людину, що так чи інакше стикається з ними. Речі тут—тло, що на ньому яскраво проходить людська боротьба за існування, матеріал—джерело для виявлення законів і головних історичних етапів розвитку суспільства. Природу показано і як біологічну основу людини, і як матеріал для розвитку продукційних сил.

Всю роботу музею розбито по таких відділах: природних умов, продукційних можливостей, охорони здоров'я. Є думка незабаром організувати відділ історії продукційних сил і соціально-економічний.

Кожний відділ має тут частини—науково-дослідну з кабінетами й лабораторіями, експозиційно-виставкову й технічно-допомічну з майстернями, сховищами то-що.

Всю систему розраховано на те, щоб кожний відділ, даючи уяву про відповідну групу питань, був би логічною частиною всієї системи музею.

Силу-силенню вражень дає музей. Ви бачите тут наявно поступ людини. Еволюція живих організмів, дарвінізм, пристосування до життя, засоби нападу й оборони, половий добір, закони спадщини. Музей наочно доводить, що ні одна рослина, ні одна тварина не живуть в цілковитій ізоляції від інших організмів.

Людина прогресує й разом з тим прогресують економічно-продукційні взаємини. Від паразитарного господарства через натуральне, мануфактурне й капіталістичне до соціалістичного. І на цьому шляху безконечне ламання структури суспільства, його побуту, ідеології.

си надр, флору, фауну. Походять повз вітрин, і бачите, які ми багаті. Вугіль, руда, велетенські економічні запаси, що дають можливість будувати Дніпро-стан, цілющі грязі, матеріали для електробудування.

Залізо, манган, живе срібло, алюміній, цемент, фарб, чудовий будівельно-декоративний матеріал, чистий мармур, лабрадор, самоцвіти, фосфорити...

Ось показано вугілля. Ви з великою цікавістю дивляєтесь до вигадливих, визерункуватих покладів вугілля й його прошарувань. Але поряд чудово зроблений макет і плакати звертають вашу увагу на технічну відсталість, на потребу вдосконалення, на умови праці „сабочників“, на причини травматизму вас впливає відразу вся система музею і ви миттєво дізнаєтесь досконально про кожну річ.

Музей користується, головним чином, матеріалом УСРР. Тільки для порівняння, щоб підкреслити досягнення, або навпаки хиби, береться матеріал Російської імперії. І тому ми сміливо можемо назвати музей

України. Не можна обминути однієї виключно цікавої ро-
ти музею. У відділі природніх умов проєктується низку
тучних пейзажів—ліс, степ,
ка. (Один такий пейзаж
водимо в ілюстраціях).
глибині ніш керівники му-
ую утворюють цілковиту ілю-
справжніх краєвидів з
настиво даному типу міс-
ности флорою та фауною.
Зайво казати, наскільки
ка постановка праці музею
включає вивчення тої чи
шої ділянки знання чи га-
у техніки й господарства
наскільки цим самим соці-
альний музей ім. Артема
тоїть вище за інші музеї не
альні на Україні, але й по-
межами Радянського Сою-
Досягнення його тим біль-

що він—установа молода, дитина пролетарської Революції.
Музей являє винятковий інтерес. Ним цікавиться в першу чер-

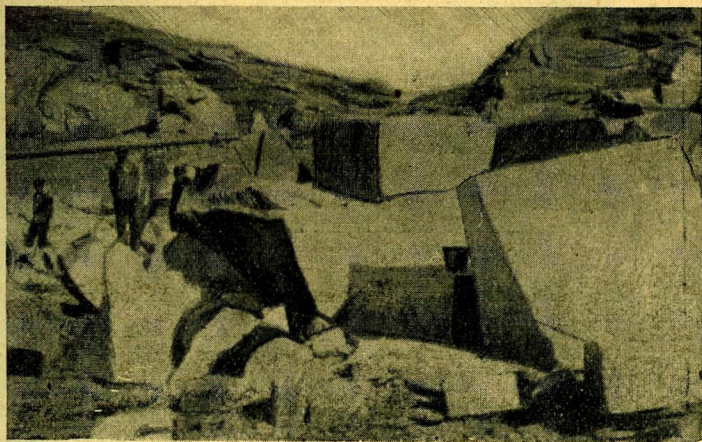
гу шкільна молодь. Але й робітники та службовці—не рідкі
гості музею. Останнього року його відвідало 86 тисяч людей.

Музей має все більше й
більше зростати та шири-
тися.

Одне лише погано—це
тіснота.

У будинку колишнього
Покровського монастиря
росташовано музеї, в тому
числі й соціальний. Через
тісноту багато матеріалів та
експонатів за паковані по
ящиках.

Це дуже погано впливає
на збереження експонатів і
демонстрацію їх. І якщо со-
ціальний музей ім. Артема—
свічадо України, то це сві-
чадо поки вкрито порохом
через тісноту, через не-
пристосованість приміщення. Прекрасному свічаду—на-
лежна оправа, належне місце, належні умови.

Обробка лабораториту

Нарис В. Шойхета

Я СПУСТИВСЯ в супроводі літньої робітниці вузькими пліснями сходами, що по старечому поскрипували під ногами, й опинився в напів темному льоху, що віддавав цвіллю і вохкістю. С під самої стелі ледве проглядало денне світло і вузькою смужкою лягало на напіврозвалену піч.

— Отут я зі своєю родиною прожила більше як десять років — каже моя супутниця. — А хазяї які жорстокі були! Не внесеш ото в призначений день і годину комірною і тебе, як собаку, на вулицю викидають. І кому поскаржитися, коли всі права були їхні?

Одного разу — розказувала вона далі своїм сумним голо- сом — у мене дитина захоріла, хлопчик років п'ять. І розумне ж було таке, тепер мабуть лю- де з нього вийшли б. Треба було покликати лікаря, купити дещо, а тут настав термін пла- тити комірне. Я до хазяїна, бух йому в ноги, а він як рос- кричить:

— „Знаємо ми вас! Щоб мені зараз гроші були“...

Так і загинула дитина в цім льоху, — закінчила вона своє сумне оповідання, а потім до- дала:

— Та все це минуло, мов і не було. Тепер я знову в гарній ясній хаті. Кімната в мене велика, вікна, сонце. Шко- да, що хлоп'я не дожило...

Так жили раніш, задиха- ючись від злиднів, десятки, сотні тисяч робітників. Хто міг тоді думати про культурне життя?

* * *

Після Жовтневої революції, коли робітник став господарем країни, поруч перебудови старих державних і господарських підвалин розпочалась ґрунтовна перебудова старого домашнього побуту. В цій роботі дуже важливу ролю вже відіграв і ще більше відіграватиме жит- лова кооперація.

Жінка стала вільна, в ній прокинувся нахил до діяль- ності, їй хочеться, після тру- дового дня на фабриці з чоловіком відвідати збори, клуб, театр.

А кухня? А діти? —

Житлова кооперація під натиском самого життя ви- суває питання про організа- цію при житлокоопсах громад- ських їдалень, пралень, ве- нірних дитячих ясел.

Увечорі після роботи лінь- ки піти в далекий районний або заводський клуб, а роз- важитись кортить. Так от, майже в кожному житлокоопі

Їдальня, що її організували члени житлокоопу в Харкові на Пушкінський вул.

житлокоопсах давно вже з успіхом працюють лікнепи.

* * *

Ось кілька цифр про культурно-побутову роботу житлокооперативу в Харкові. Із 900 житлокоопів — 700 охоплено турною роботою. Майже в кожному житлокоопі є свій червоний куток і своя стінгазета. М

Робота з дітьми в червоному куточку

там до 60 лікнепів, а по- ликих житлокоопсах є в- школи крою і шиття.

Нині працює 14 дит- майданів на 500 дітей.

Організовано 5 їдал- в стадії організації є ще Відкривається пралень, спортивні майдани, ор- вується стрілецькі гурт- при великих житлокооп- віть тири.

Цими днями в одному локооперативі відкриває показовий притулок від

Що більший житло- ратив, то ширше розгорта в ньому роботу в справі щеплення нового побуту.

Житлокооп ім. Арте- Кінний вул., що об'єдну

будинків, має свій клуб, бібліотеку, школу лікнепа, взимку а влітку дитячий майдан, школу крою і шиття, тир, а неза- відкриває і свою їдальню.

В великому житлокооперативі на Пушкінський 30 ор- вано чудово устатковану їдальню, де за невеликі гроші і дістати смачний і здоровий обід. Організовано спорт- майдан, лікнеп, школу і шиття, а в червоному бібліотеку і гучномове

* * *

Передо мною нева- кореспонденція про р- об'єднаного житло- № 1574 на Основ'янській Житлокоп просто зав- що червоний куток ста- відником культурного не лише в житлокооп- навіть починає гуртува- вколо себе мешканців- оперованих будинків і району.

Так день-у-день по- локооперативах, непе- але впевнено провадит

Школа кройки і шиття при житлокоопі

у вперту роботу над перебудовою форм старого побуту.

* * *

Житлова кооперація — одна з найновіших форм кооперації. Витвір післяжовтневого періоду — отже вона переживає ще

ію організації.

то не диво, що

багатьох житло-

кооперативах є ще

мало дефектів,

з ними дове-

ся вести ще за-

ту боротьбу.

обавно важко бо-

ся з ними де-

стами в коопера-

х, де переважає

ктивний обиватель-

ний елемент

кооперативах з

важним проле-

сами, робітни-

населенням робота проходить куди жвавіше й успішніше.

Одним з найважливіших завдань житлокооперації є, — по-

лучення житлом своїх членів, — ще й культосвітня

робота. Інтенсивний розвиток її починається з того часу, як

було проведено укрупнення кооперативів, об'єднання дрібних кволих кооперативів у більші, міцніші житлокооперативи, краще забезпечені потрібними коштами й помешканнями. Мета культосвітньої роботи в житловій кооперації — піднести культурний рівень її членів, бо тільки таким чином можна боро-

тися за оздоровлення побуту, за поширення ідеї колективізації, за культурне відношення до житла. І дійсно — колективні їдальні, прачкарні, дитячі ясла то що найкраще працюють в першу чергу в тих житлокоопках, де культробота поставлена як слід. У цих же житлокоопках помічаються кращі са-

нітарні умови, відчувається уважніше ставлення до громадського майна і культурніші взаємини між окремими членами — словом чується дух нового побуту. А число таких житлокоопів безупинно зростає.

Заголовок стінгазети житлокоопу № 1413 „Цвіркун Ж. К.“

„ДВА ПІДХОДИ

„В деяких крамницях ХЦРК припинено продаж горілки“.

(з газет)

ЕРОБКООН

„Лисечко! Не продають! Ну як же з горя не випити? — а! Нарешті закрили... Треба за це випити...“

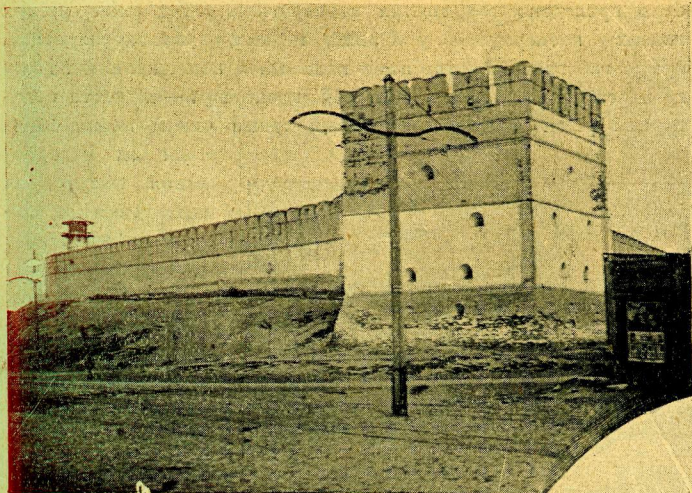

Ціком зрозуміло. — Що це в цьому фільму пльонка така порізана?

— А що ти думаєш: на кожний же метр картини по дві бійки. Яка ж тобі пльонка видержить?

В АСТРАХАНІ

Старовинна фортеця

АСТРАХАНЬ ще далеко, а навкруги нас усе вже розповідає, з чого живе столиця калмицького краю.

Чим далі відходять один від одного береги Волги, тим частіш зустрічаються рибальські селища, рибні промисли, а з приволзьких степів до міста йдуть походом кавуни. Сушею й по воді тисячами сунуться вони до астраханських пристаней, до того серця, що розгонить їх, як кров, по жилах всього Союзу.

Пристані приголомшують чисто азійським характером свого життя, метушнею, галасом. Не видно спокійних вантажників верхоріччя Волги, їх місце заступили жваві перси й татари. Південна кров грає в їх жилах, пісні й танки завжди з ними, навіть підчас праці.

Виходять з трюму з сотнею кіло на спині й не перестають перекидатися жартом. Опечені південним сонцем, з неголеними обличчями, у рваній одежі, вони справляють враження якогось фантазмагоричного хороводу.

Між великими теплоходами, що приходять з Нижнього, по воді бігають десятки човників, буксирні пароплави підтягують рибальські баржі, калмики відвозять на гостроносих човнах купи кавунів.

Трохи далі від пристаней туриста чекає несподіваний сюрприз—за нудними, провінційального стилю вулицями раптом з'являється клаптик справжньої Голандії, перенесеної під жарке золото південного сонця. Це Кутум—невеличка річка, що вливається до широкої Волги.

З раннього ранку під обома берегами шикуються ряди човнів—усіх гатунків і назв. Між ними лишається вузький прохід, яким маневрують катери, шаланди, буксири. Тут базар або біржа на воді. Все на що багаті околиці Астрахані, звозиться сюди—неймовірна кількість кавунів і днів, довжелезні в'язки сушеної риби, і фрукти, фрукти без краю.

Кутум такий картинний—одразу не ймеш віри, що це «кадр із життя», а не з добре поставленого кіно-фільму,—а надвечір, коли на помаранчовому небі вирисовуються стрункі щогли й складна сітка снастей,—він здається полотном якогось мариніста.

За кутумом починається Заячий горб—там почалося місто близько чотирьох сотень років тому. Подібно до більшості інших волзьких міст і Астрахань колись являла собою невеликий дерев'яний форт, але вже за часів Івана Грозного

Вгорі й ліворуч—Кутум

заходилися будувати кам'яну фортецю. Два сторіччя тривало існування і майже без зміни жила вона до нашого часу.

Поруч з фортецею стоїть зразок архітектурного мистецтва—собор, побудований ще двісті років тому за проєктом і під керівництвом селянина-самоука Мякішева.

Нині біля собору виріс приймний сусід—великий спортивний стадіон. І в міру того наповнюються лави нашої фабрики здоров'я, все менш і менш лишається відвідувачів у похмурого велетня.

Мертво за мурами фортеці, вже давно відійшов від неї центр життя. Він міститься недалеко—у Каспійському пароплаванні. Воно кочує водняним життям навколо Астрахані, гонить з далекого моря баржі з нафтою і спускає на воду нові судна.

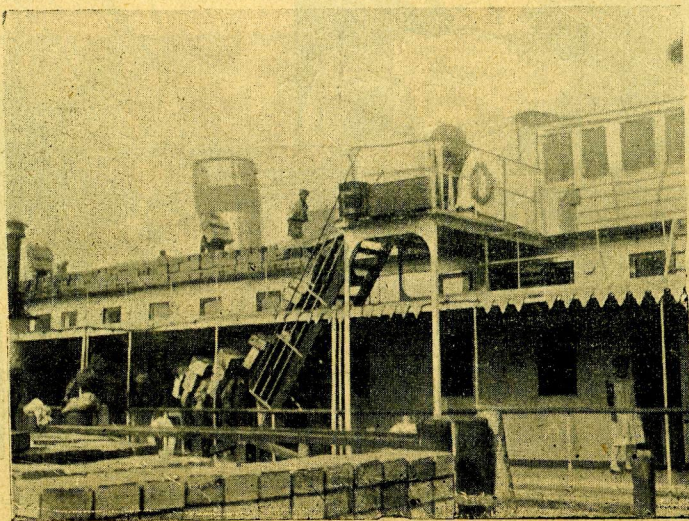
Астраханські базари—великі й малі, сади—вражають багатством кольорів. Після степів, що тягнуться уздовж Волги й за містом якось дивно бачити таку рясногу дарів природи, таку чудову гаму кольорів. Найкращі вироби німецьких кондитерських заводів не встоять перед соковитою зеленню огірків, лотим груш, оксамитом персиків. Яким же чином вбогати родом плекає на спаленій сонцем землі такі червоні барвисті й ніжний виноград? Тут за природу працює людська дороблює те, чого не зробила натура. Чоловік дає землі без якої вона не може жити, воду, що на півдні одвіку за причину чвар по всіх п'яточках країн світу.

На воду чекають ще тисячі гектарів приволзьких степів. Наповані цілющим напоєм вони подарують Астраханському краю нові багатства.

З фруктами за перше сперечається кав'яр. Той самий чорний кав'яр, що є добірнішим делікатесом не тільки в межах Союзу, але й за столом англійського короля і французького президента.

Рибні промисли і багаті закидано ящиками й бочками з цим цінним продуктом, приносять нам не один мільйон золота що року.

Акуратно запаковані в круглі коробочки, скроєні на вигляд «експортний чорний кав'яр» розсходить по всьому світу і, наперекір твердженням буржуазних газет, не думав, що наше господарство зовсім не думає гинуть навпаки—вперто йде вперед по всіх кутках Радянського Союзу.

Навантажують фрукти на пароплав

РАДЯНСЬКА ПІВНІЧ

Страйк портових робітників Бордо (Франція)

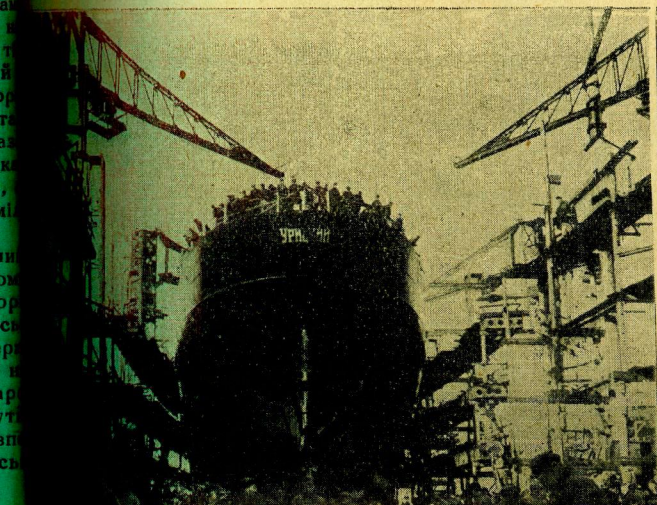

Нещодавно на Камчатці, в Петропавловську, відбувся 1-й окружний з'їзд рад, на який з'їхалися депутати зі всіх туземних районів. Радянська влада існує тут 5 років. За цей термін вже мають значні досягнення. Збудовано три рибоконсервних заводи, де працюють понад 2.000 робітників, організовано 3 промисли по убою морського звіря. Скота по окрузі збільшено на 60 проц., городину збільшено в три рази, шкіл збільшено з 20 до 55, поширено медичні установи. До радянської роботи притягнуто майже 2.000 чол., в тому числі 20 проц. жінок.

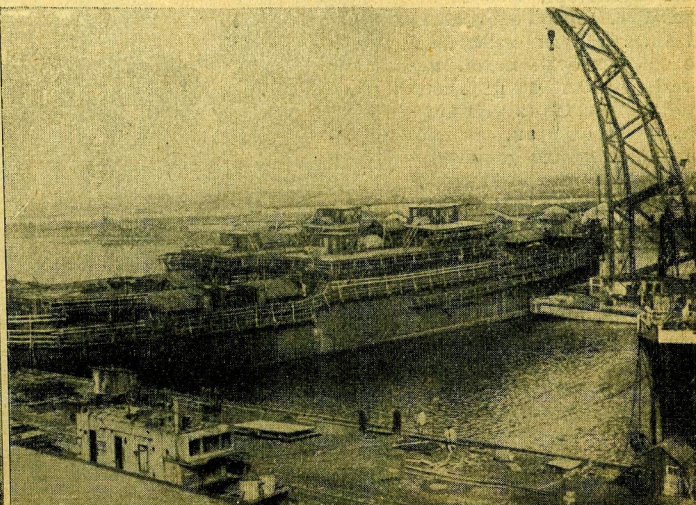
Перший з'їзд рад набрав дуже важливого характеру. Тубільці поставилися до вирішення справ серйозно й винесли декілька практичних постанов що до підвищення господарського та культурного рівня робітників та селян країни. На фоті — делегат тов. Нулеуча, чукча, напівкочівник, член чукотського РВК'а.

Пілеудський серед румунської військової боярщини

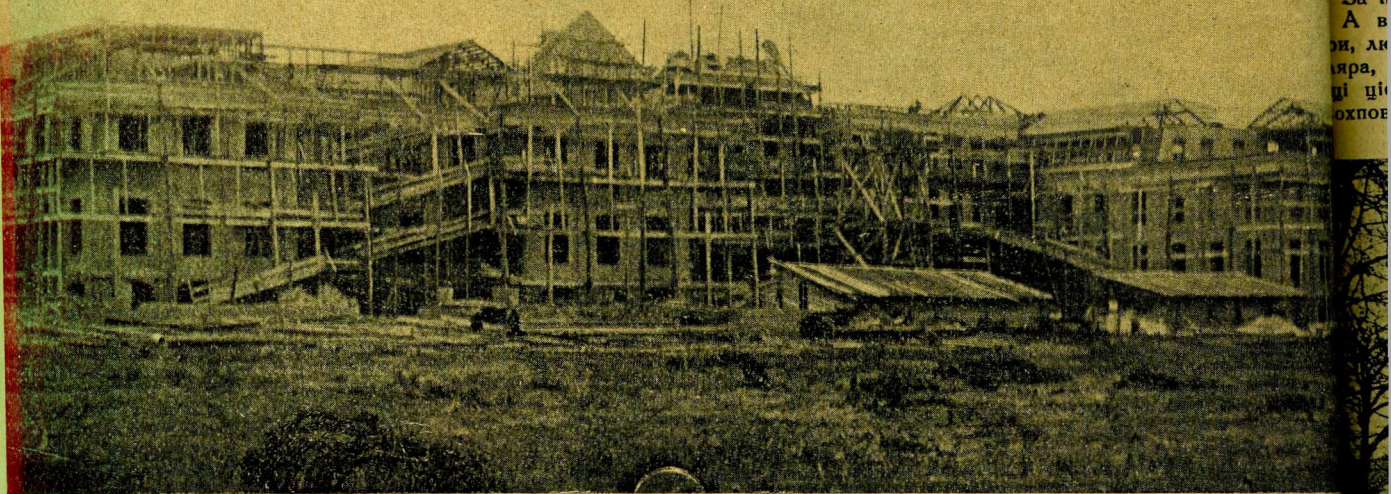
Лісовоз „Урицький“. Балтицький завод

Судобудівельна верфь у Ленінграді

Де панували ченці

Головний корпус хліборобського факультету

Нарис Герасимовича

ПІД КИЇВОМ, у мальовничому хуторі Голосіїві порядкували ченці. Мали вони тут ставки, пасіки, ниви, гарні садки — й жилося їм, як у бога за дверима. З далеких сел йшли сюди селяне, несли свою працю, віддавали останні копійки на манастир, на добробут пузатих отців.

Прийшла революція. Грізною хвилею покотилася ген-ген аж до далеких закутків. Забули тоді селяне шлях до манастиря, дужче заросли бур'янами стежки, папороть забуяла в Голосіївському лісі. Забули й про ченців.

Довго чekali ченці, що з долини прийдуть сюди побожні люди на молитву. Та померла надія. Голосіївське господарство передали сільсько-господарському інституту.

А ще згодом прийшли в гушавину Голосіївського лісу майстри, розчистили нетрі, а на весні 1926 року стали будувати першу ланку майбутньої Всеукраїнської С.-Г. Академії — Лісовий факультет.

* * *

Чого не здолають зробити пролетарі, чого не подумують. Тепер Голосіїва не пізнати. Забули навіть, що колись тут були нетрі, манастир, жили ченці. Тепер приїдуть сюди з усіх усюдів, щоб глянути, як під спиртною рукою робітників виростають величезні кам'яні будівлі, як будують вогнище сільсько-господарської науки.

У самому серці Голосіїва, на зеленій галявині лісу, оздобленого всіма фарбами осені, вже стоїть цілком закінчена, пишна, в стилі українського бароко, будівля. Симетричність форм і пропорцій, — шляхетність ліній. Світлі маси стін, прикрашені пілястрами, карнизами й оповиті зеленню вікових дерев, переносять мимоволі в якийсь інший світ, ніж той, у якому ми пере-

буваємо, оточивши себе підробкою під ампір, рококо, ренесанс, що тільки дратують очі на київських вулицях. Тут почувати якусь особливу красу, гармонію з тим завданням, що його виконуватиме будівля.

Це — лісовий факультет. На одвірках головного входу різьблено.

Збудовано будинок цей Лісового факультету Всеукраїнської Сільсько-Господарської Академії року 1926—28 заходом та коштом Київського Сільсько-Господарського Інституту, за ректорства проф. Куркевича, архітектора Дяченком.

Довго треба ходити, щоб оглянути численні кабінети факультету, аудиторії, музеї, лабораторії, їдальню, спортплощадку, будинкові щось із 50 кімнат. Київська дорога, що-дня підводи, авто та грузові везуть вантажі, кошти з КСГІ, везуть закордонні устаткування, щоб лагодити новий факультет. Ще не побудували все потрібне. Ще не купили і по новеньких, скучних підлогах проїжджають студенти.

Тут будуть вчитися

* * *

Поруч з корпусом лісового факультету виріс величезний будинок професорів. Будинок має три поверхи на 9 приміщень (3-4 кімнати кожне) і коштує 85.000 крб.

У верхньому — мансардному поверсі живуть професори, там же світяться вогнями вогники, працює творча думка.

Але вийдіть у поле, гляньте навкруги. Як велике будівництво. Остані стоять яруси, високі і в рештуванні... Будівництво хліборобського факультету кінчений в основі триває.

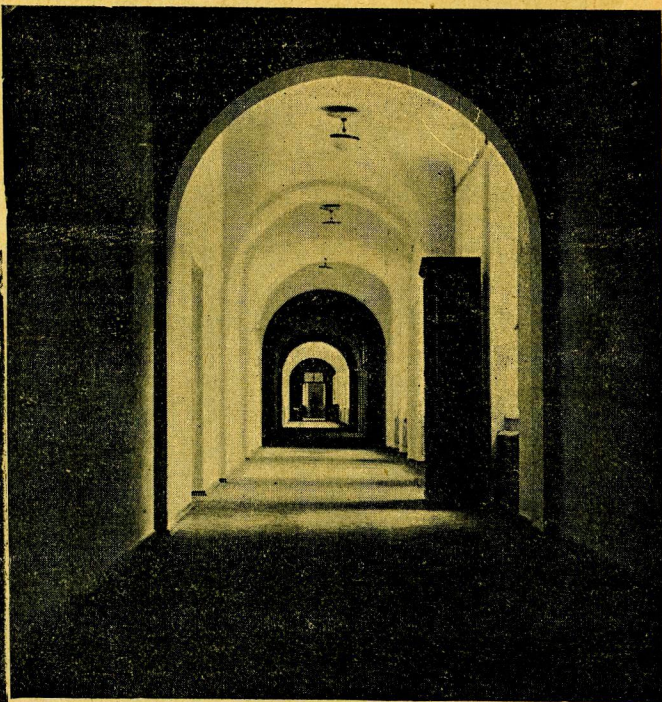

Головні східці лісфаку

новий хліборобський корпус ще більший, ніж лісовий факультет. До осені 1929 року будинок цей мають закінчити, жити, а там почнеться й навчання.

За попередніми підрахунками коштуватиме він 650.000 крб. А вбік, ближче до шляху,—ліс стовпів... Видко кам'яні стовпи, люди; чути, як дзвонить цегла під рукою спритного робітника, як риплять пилки, цокотять сокири... Мине рік і на цьому місці ще безформеної груді каміння з'явиться ще один поверховий красунь—хемічний корпус, а далі ще нові

Коридор лісфака. Ліворуч — Всеукраїнська с.-г. Академія, лісовий факультет

нові будинки, нові корпуси... І потечуть звідсіля до сіл, хуторів, до житніх просторів, до немірних луків нові кадри факультетів сільського господарства, нові наукові сили для організації

кращого землекористування. Відновлять селяне забуті шляхи до Голосіїва, протопчуть зарослі бур'янами стежки... І будуть вони ширими поміщиками в борю за культуру.

МЕХАНІЧНІ РАХІВНИКИ

Сидять за своїми столами рахівники, клацають рахівниці, ступають тягнуться безмежні колони цифр. Поспішають, але ж таки праця іде поволі. Проте людина не машина. Часом

трапляється помилка. Великі установи і підприємства, що мають багато робітників та службовців, а також провадять великі розрахунки, утримують великий штат рахівників.

Тепер на зміну живим рахівникам ідуть механічні—рахівничі машини. Нещодавно центральний інститут праці в Харкові одержав декілька таких машин з-за кордону. Спочатку ніхто не знав, як з ними поводитися, але потроху навчилися й інститут праці zorganizував спеціальні курси для навчання роботи на цих машинах. Тепер багато підприємств і установ користуються рахівничими машинами; є такі машини в Донбасі, на заводі „Серп і Молот“ тощо. Сидить одна людина біля рахівничої машини, натискає кнопки, а машина, що її рухає електрика, складає, помножує, віднімає, ділить низки цифр. Машина працює швидко й безпомилково і дає велику економію на утриманні рахівничого апарату.

Над ставком

Фото-етюд С. Еткіна

Редактор **Е. Касяненко**

Окріт № 837/кв.

Друга друкарня ім. т. Блакитного Тресту „Харків-Друк“

Видавництво „Вісти ВУЦВК“

Зам. № 221

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ

ОТ 3-х РУБЛЕЙ

ВЫСЫЛАЮТСЯ НАЛОЖЕННЫМ ПЛАТЕЖОМ

Конторск. ул. (Краснооктябр.), № 5, Рыбальченко

НОВАЯ КНИГА

САМОУЧИТЕЛЬ КРОЙКИ МУЖСКОГО ПЛАТЯ

С 73 РИСУНКАМИ И ЧЕРТЕЖАМИ

Цена 1 р. 80 к., с пересылкой 2 руб.

Москва, ул. Герцена, д. 22-42, книжный склад „Книговед“.

КОНДИТЕРСКОЕ КООПЕРА-
ТИВНОЕ ТОВАРИЩЕСТВО

„МИНЬОН“

Гор. Харьков,
Киевская ул. 15
телеф. 10 - 49.

ИЗГОТОВЛЯЕТ РАЗНОГО РОДА КОНДИТЕРСКИЕ
ИЗДЕЛИЯ, КАК-ТО:

МОНПАСЬЕ, ШОКОЛАД, ПИРОЖНЫЕ,
КАРАМЕЛЬ, ХАЛВУ, ПРЯНИКИ
КОНФЕКТЫ, ПЕЧЕНЬЕ, и проч.

ПРЕЙСКУРАНТ по первому требованию высылается БЕСПЛАТНО

Зубная паста Хлородонт

прекрасно освежающая мятная зубная паста в тубах.

Зубной порошок Хлородонт

прекрасно действующий мятный зубн. порошок в жестянках и пакетах.

Зубной элексир Хлородонт

прекрасный ароматный зубной элексир в флаконах.

Германское Концессионное Предприятие Лаборатория Лео Дрезден Москва, Ольховская 14.

ПОЛЕЗНЫЕ КНИГИ

ЗЕРКАЛЬНОЕ ПРОИЗВОДСТВО

Наводка кустарным способом. Руков. для любит. и куст. с рис. сост. О. С. Бильченко. 28 г. Цена 60 к. с перес.—85 к.

СПУТНИК ОХОТНИКА

Рахманин и Керцелли
Оружие, собаки, способы охоты, дичь, пушнина, советы и рецепты, законы об охоте, календарь. 313 стр., ц. 1 р. 50 коп. в переплете 1 рубль 8 коп.

СПРАВОЧНИК

по лекарственным растениям : Сбор, сушка, разведение и пользования ими. 136 стр. с атласом в 73 табл. в красках Сост. Комаров. Цена 2 руб. 50 коп.

МОЕ ВОДОЛЕЧЕНИЕ

Сост. Себ. Кнейпп. Испытан. в течение 40 лет. 1928 г. Цена 1 р. 25 к.

ПРОТИВОЗАЧАТОЧНЫЕ СРЕДСТВА

предохранение от беременности 264 стр. 28 г. Сост. Губарев и Селицкий. Ц. 1 р. 70 к

ГИПНОЗ И ЕГО ТЕХНИКА

Учение о гипнозе и внушении. 194 стр. 1928 г. Сост. Левенфельд. Цена 2 руб.

Якобзон. Оанизм у мужчины и женщины и его лечение, 28 г. 2 р. 50 к.

Бобринский. Определитель охотничьих и промысловых зверей нашей фауны 28 г. 1 р. 50 к

Флеров. Обувное производство. 27 г. 177 стр. с рис. 2 р. 25 к. Булгаков. меховое производство. 28 г. 195 стр. с рис. 2р. Петров и Бебешин. Шорное производство. 28 г. 167 стр. с рис. 1 р. 75 к.

САМОУЧИТЕЛЬ

кройки мужского платья Сост. Латанус. 1928 г. цена 1 р. 80 коп.

КРАСИВО!!! ПРАВИЛЬНО!!! СКОРО!!!

ПИСАТЬ научитесь, приобрета са-моучитель каллиграфии.

Сост. Волчком. Цена 1 руб. 25 коп.

ЕГО ЭКСПЕРТИЗА

будущ. старш. счетоводов, помбухов и бухгалтеров. Ответы экзаменующихся на вопросы экспертов 28 г. Цена 75 к.

КАК ПИСАТЬ

стихи, статьи и рассказы. Сост. Шенгели 28 г. Цена 90 коп.

ПО ФИЗКУЛЬТУРЕ

Джиу - Джитсу, бокс, борьба, футбол, гребля, плавание и др. виды спорта. 53 стр. Сост. Короновский и др. Ц. 2 р. 50 коп.

ПИСАТЬ И ГОВОРИТЬ

правильно по-русски будете, если приобретете „Новый орфографический словарь“, содержащий 100.000 слов сомнительн. в правописании.

ПЕВЧИЕ ПТИЦЫ.

Сост. Свяцкий. Ц. 1 руб.

Данченко. Певчие птицы. Ловля, содерж., развед. и лечение болес. Цена 50 к. Пашенко. Канарейка. Пение, уход. Ц. 50 к.

САМОУЧИТЕЛЬ ПЧЕЛОВОДСТВА.

120 рисун 388 стр. 26 г. Сост. Буткевич. Ц. 4 р.

МЕТОДЫ ПЧЕЛОВОЖДЕНИЯ.

390 стр. С рисунк. 3-е издание. 1926 г. Сост. Шимановский. Ц. 4 руб.

ОПЫТНЫЙ РЫБОЛОВ.

ГОРЧАКОВ. Ц. 1 р. ЛЕЧЕБНИК домашних животных — с рецептами лекарств — 176 стр. Сост. ГРЮНБЕРГ. Цена 1 руб.

а также все учебники и любую книгу высылает с добавл. стоим. пересылки нал ж. платж. книж-ный магазин „Наука и Жизнь“ Москва „9“, Воз-движенка 4-1. Фирма существует с 1905 г. За книги и на ответ можно мелкие почтовые марш.

Вырежьте и сохраните!

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ 3-ОЧНЫЕ КУРСЫ при Моск. Техн.-Куст. Промышл. ВСНХ, утвержденные Главпрофобром

ОБУЧЕНИЕ НА КУРСАХ 1 ГОД

КРОЙКИ И ШИТЬЯ

Плата 9 руб. в год—первый взнос 2 руб.

По окончании курсов выдается свидетельство

Первое задание рассылается в октябре м-це.

Москва, Леонтьевский пер. 9-7.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ ЭНДОКРИНОЛОГИИ

НАРКОМЗДРАВА

Институт доводит до сведения врачей, лечебных учреждений, автоконтрагентий, что им приотпущено и массовому производству

ИНСУЛИНА

ИНСУЛИН одобрен Инсулиновым Комит. Учено-Медиц. Совета НКЗ РСФСР Стандартизован в международных единицах. 1 кб. см. содерж. 20 межд. единиц ИНСУЛИНА выпущен в упаковке 5 кб. см.—цена 1 руб. 45 коп. флакон.

Аптекоуправлениям при оптовом заказе на ИНСУЛИН скидки 20%

Ин-т также изготавливает все ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЕ ПРЕПАРАТЫ: АДРЕНАЛИН, АНТИТИРЕОКРИН, ПИТУИКРИН, ТИРЕОКРИН и др.

Большинство препаратов стандартизовано. Препараты готовятся под наблюдением специалистов и имеют благоприятные отзывы клиник.

Се окладкой препараты отпускаются Аптекоуправлениями, врачам и лечебным учреждениям.

О требов-ниях просим обращаться к тов. Б. Николае-Воробейский нар., № 10, Государственный Институт Экспериментальной Эндокринологии НКЗ нар., 4-40-54.

Препараты-пробники высылаются бесплатно по первому требованию.